

Tillgänglighets plan

Inriktningssdokument för enkelt
avhjälpta hinder på allmän plats

Antagen i Teknik och samhälls-
byggnadsnämnden 09.02.25

Innehåll

Bakgrund	3
Tillgänglighetspolicy för offentlig utemiljö i Linköpings kommun	3
Enkelt avhjälpna hinder	3
Handikappolitiska handlingsprogrammet	3
Syfte	3
Mål	3
Åtgärder	4
Stadskärnan	4
Rännalar	4
Trappor	5
Övergångställen och gångpassager	5
Offentliga toaletter	6
Stadscentra och tätorter	6
Parkering för rörelsehindrade	7
Lekplatser	7
Busshållplatser/hållplatsområden	8
Naturreservat och andra besöksvärda områden	8
Driftåtgärder	9
Utbildning/information	9
Upphandlingar	10
Samråd/utvärdering	10

Bakgrund

Linköpings kommuns allmänna platser såsom t ex gångbanor, parker och torg ska vara tillgängliga för alla. Äldre och personer med nedsatt funktionsförmåga ska inte behöva känna sig utestängda på grund av brister i stadens utformning. En tillgänglig och användbar utemiljö, skapar förutsättningar för personer med funktionsnedsättningar att arbeta, studera, ta del av service och nöjen och inte minst besöka vänner och bekanta.

Ökad tillgänglighet är ett jämlikhetskrav och en demokratifråga. Den tillgängliga och användbara miljön är till nytta för alla. Är t ex kantstenen nedsänkt vid en gångpassage kommer både barnvagnar, rullstolar och rollatorer lättare fram.

Tillgänglighetspolicy för offentlig utemiljö i Linköpings kommun

I januari år 2008 antog kommunfullmäktige *Tillgänglighetspolicy för offentlig utemiljö i Linköpings kommun*. Tillgänglighetspolicyn redovisar Linköping kommuns syn på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Policyn redovisar också mål och riktlinjer för god planering samt gestaltning för ökad tillgänglighet. Riktlinjerna utgör exempel på minimistandard för en tillgänglig miljö som ska uppnås vid alla nybyggnationer, renoveringar och ombyggnationer av den offentliga miljön.

I policyn tas det upp att enkelt avhjälpna hinder prioriteras i den löpande driften. I första hand ska kostnadseffektiva åtgärder vidtas i Linköping innerstad där det finns kommunal, landstingskommunal eller kommersiell service. Åtgärder som med små medel ökar tillgängligheten och kan ske utan speciell projektering eller endast med hänvisning till typitringar prioriteras, t ex utbyte av rännalar och ledstråk vid övergångsställen.

Av hänsyn till genomförandet av stadsmiljöprogrammet och fastighetsägarnas ekonomiska medverkan kan åtgärder i innerstaden bli fördröjda.

I andra hand ska enkelt avhjälpna hinder åtgärdas vid stadsdelscentra, viktig samhällsservice och kollektivtrafik. Busshållplatser och angöringsplatser ska prioriteras, särskilt där det finns många boende och där det finns viktig service för människor med funktionsnedsättning. Möjlighet att samordna åtgärder ska beaktas. Samordning ska särskilt tas tillvara vid planerat underhåll och i investeringsprojekt.

Enkelt avhjälpna hinder

Det finns en lag om att enkelt avhjälpna hinder i befintlig miljö ska tas bort (BFS 2003:19 HIN). Exempel på hinder i miljön kan vara mindre nivåskillnader, trappor som saknar ledstänger, svårlästa skyltar eller brister när det gäller kontrastmarkeringar. Enkelt avhjälpna hinder på allmänna platser ska vara undanröjda senast år 2010.

Handikappolitiska handlingsprogrammet

I december 2008 antog kommunfullmäktige en revidering av det *Handikappolitiska handlingsprogrammet*. Tillgänglighetsfrågorna har en central plats i programmet.

Exempel på prioriterade åtgärder som tas upp i det handikappolitiska handlingsprogrammet:

- Ange tillgänglighetskrav vid all upphandling
- Ange tillgänglighet och användbarhet i hela planeringsprocessen d v s översiktsplan, detaljplaner, detaljprogram och exploateringsavtal
- Kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning senast år 2010
- På allmänna platser och i publika lokaler som kommunen bedriver verksamhet i ska enkelt avhjälpna hinder var åtgärdade senast år 2010.
- Kommunalt förvaltade naturreservat och andra särskilt besöksvärda naturområden på kommunal mark ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning i den utsträckning det är möjligt.
- Årligen anordna informationsträffar för anställda och förtroendevalda om gällande lagstiftning som rör personer med funktionsnedsättning samt om innehållet i det handikappolitiska handlingsprogrammet.

Syfte

- Ge en övergripande bild av vilka enkelt avhjälpna hinder som finns på allmän plats i Linköpings kommun.
- Vara ett underlag för vilka åtgärder som behöver göras i kommunen för att förbättra tillgängligheten och användbarheten för personer med funktionsnedsättning.

Mål

- Åtgärda enkelt avhjälpna hinder på allmän plats.

Åtgärder

Stadskärnan

Stadsmiljöprogrammet ger råd och riklinjer för gestaltning av innerstadens offentliga utomhusmiljöer. Linköpings stadskärna är under stor förändring till följd av på genomförandet av stadsmiljöprogrammet. Hösten 2008 byggdes Tanneforsgatan och Klostergatan om och blev mer tillgängliga när det gäller markbeläggning och nivåskillnader till entréer. Våren 2009 planeras ombyggnad på Guldsmedstorget och Replagargatan. Ytbeläggning, trappor och ramp kommer att fungera mycket bättre för personer med nedsatt funktionsförmåga efter ombyggnationen.

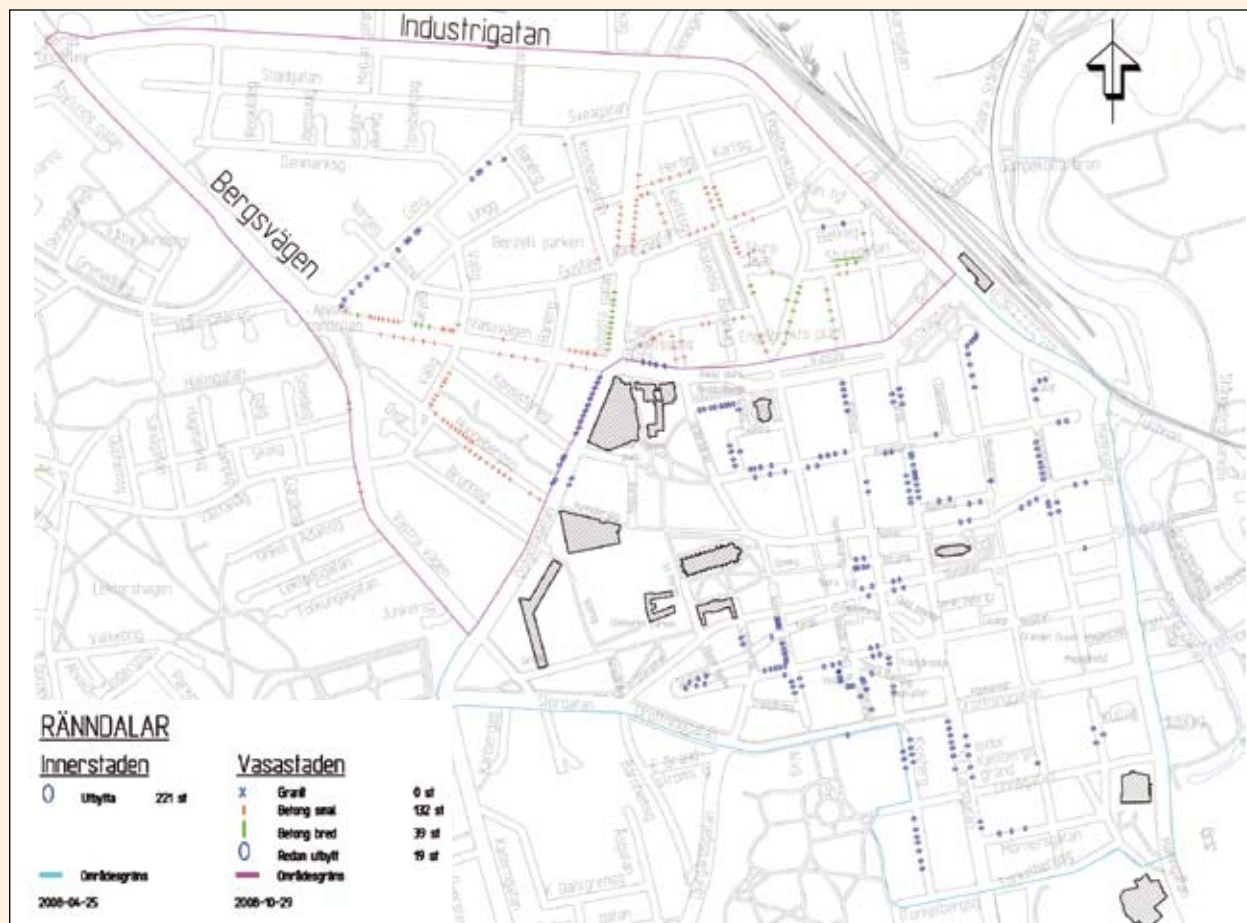
I tillgänglighetspolicyn tas upp att åtgärder som kan ske utan speciell projektering eller endast med hänvisning till typritningar ska prioriteras. Följande åtgärder bör prioriteras:

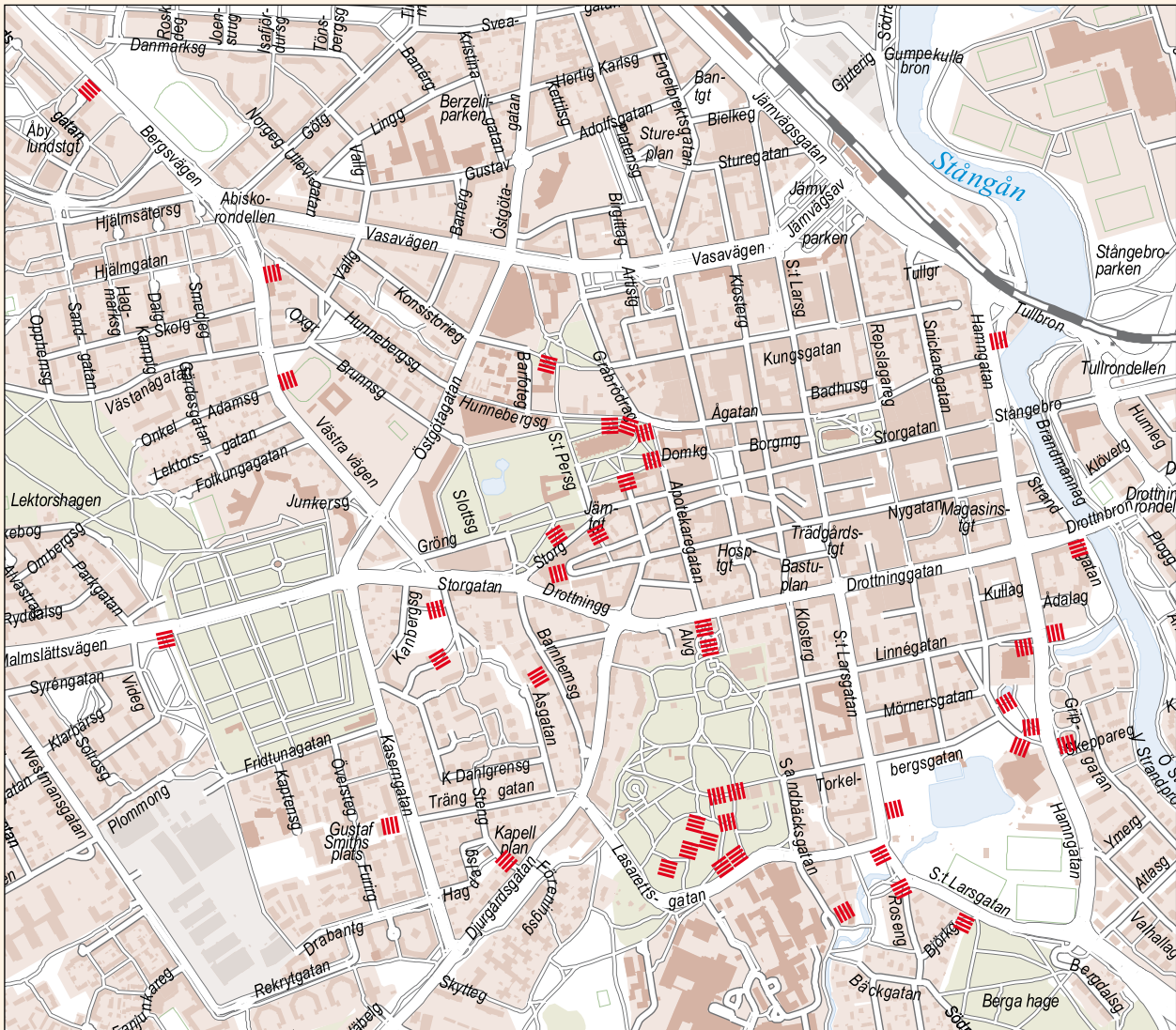
Rännalar

Djupa rännalar utgör ett hinder för personer med rol-

lator och rullstol. 2008 inventerades alla rännalar i innerstaden samt i Vasastaden. Våren 2008 byttes 214 st av 353 st rännalar ut till en lägre modell som ökar tillgängligheten. Övriga rännalar bör bytas ut.

Kartan visar var de kommunala trapporna finns placerade i centrum.

Trappor

I en tillgänglig och användbar trappa finns ledstång på bägge sidor. Ledstången ska sticka ut 30 cm utanför nedersta och översta trappsteget och trappen ska vara kontrastmarkerad på översta och nedersta trappsteget. I centrum finns ca 42 kommunala trappor och dessa bör inventeras och åtgärdas.

Övergångsställen och gångpassager

Övergångsställens och gångpassagers utformning är viktiga för att uppnå god framkomlighet.

Allmänt gäller att gångpassager och övergångsställen utformas med en kant på 6 cm för att tillgodose behovet

En tillgänglig trapp med ledstång på båda sidor.

Övergångsställe vid Drottninggatan som bör åtgärdas.

av ledning för personer med nedsatt syn samt att kantstenen sänks till gatans nivå på en bredd av 1 m för personer med nedsatt rörelseförmåga.

22 stycken övergångsställen och gångpassager inventeras under december 2008 och dessa bör därefter åtgärdas.

Ytterligare övergångsställen och gångpassager bör inventeras och åtgärdas i centrum.

Offentliga toaletter

I innerstaden finns tre offentliga toaletter som Teknik- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för. Dessa bör inventeras och vid behov åtgärdas.

Stadscentra och tätorter

Teknik och samhällsbyggnadsförvaltningen ska i samråd med Kommunala handikapprådet bestämma vilka tätorter och stadsdelscentra som är viktiga att inventera och åtgärda.

I stadsdelscentra och tätorter har ett antal viktiga målpunkter valts ut som kan tänkas vara speciellt viktiga för personer med funktionsnedsättning. Vilka målpunkter som är viktiga t ex varierar för personer av olika åldrar och livssituation. Vissa målpunkter finns det behov av att besöka dagligen medan andra besöks mer sällan, någon gång i veckan, i månaden eller kanske bara enstaka gånger per år.

Följande målpunkter ska prioriteras när man väljer ut centrala stråk att inventera:

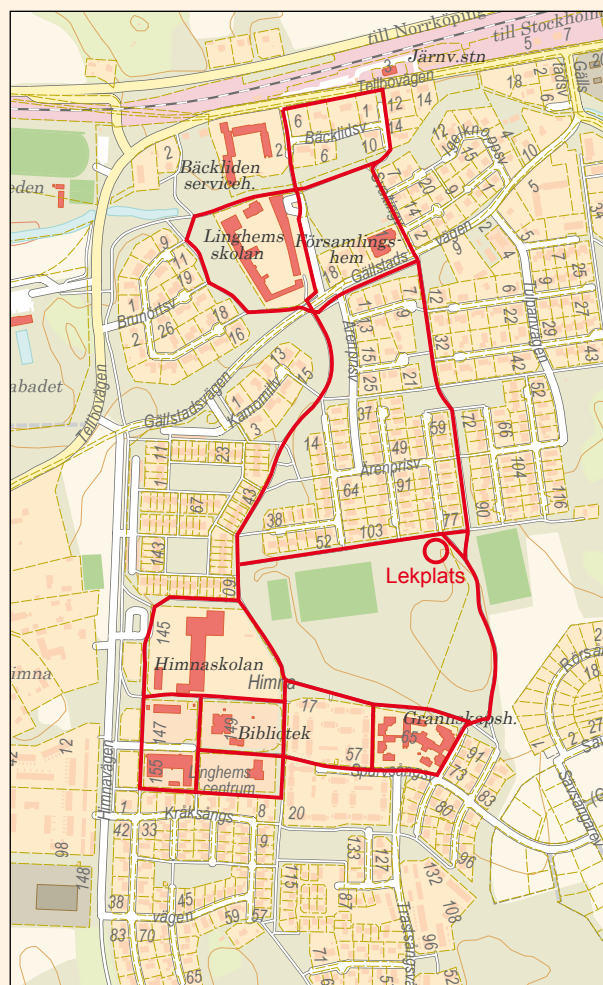
- Skolor/förskola
- Vårdcentraler och annan landstingskommunal service
- Arbetsplatser

- Livsmedelsbutiker
- Större parkområden
- Samlingslokaler t ex fritidsverksamhet, kyrkor och daglig verksamhet
- Kollektivtrafik

Nästa steg blir att identifiera vilka målpunkter som är aktuella för respektive område tillsammans med Kommunal handikapprådet, geografiska utskotten samt andra kontaktpersoner som känner områdena väl t ex arbetsterapeuter på vårdcentral och driftansvarig för området, Målpunkterna knyts samman av de gångstråk som förbinder dem.

Enkelt avhjälpna hinder som bör inventeras i gångstråken är:

- Busshållplatser
- Gångpassager (övergångsställe, markerad gångpassage, upphöjd gångpassage, kantsten m m)

Förslag på stråk i Linghem som ska inventeras.

- Trappor
- Sittplatser
- Hinder (hindrande gatmöblering, faror, snubbelrisk, smala passager m m)

Parkering för rörelsehindrade

I Linköpings kommun finns 24 parkeringsplatser på gatumark som är reserverade för personer med parkeringstillstånd för rörelsehandikappning. År 2004 inventerade dessa och en kompletterande inventering skedde år 2008. Vid inventeringen framkom att flera av platserna inte uppfyller de krav som finns angående utformning av parkeringsplats för personer med rörelsehandikappning t ex fungerar många inte för personer som kör en bil där rull-

stolen tas in och ut från bilen med hjälp av ramp. Det är också brister när det gäller nivåskillnad för att ta sig upp på trottoarkant. Under år 2008 har 5 parkeringsplatser byggts om och resterade bör byggas om.

Lekplatser

Teknik- och samhällsbyggnadsnämnden beslutade år 2002 om en Lekplatsplan för hela Linköpings kommun. Lekplatsplanen avser upprustning, nyanläggning och nedläggning av lekplatser. Den innebär att drygt 100 lekplatser planeras att rustas eller nyanläggas under tiden 2002 - 2010. I dagsläget har drygt hälften byggts om. Tillgänglighet för personer med nedsatt funktionsförmåga har varit en given del när lekplatserna byggts om eller nyanlagts. Ambitionen i kommunens lekplatsplan

Nybyggd lekplats i Gistad.

är att lekparken i Trädgårdsföreningen och alla stadsdelslekplatser ska vara anpassande och tillgängliga till någon del. Även vid utformning av lokallekplats och närlek bör om det är möjligt god tillgänglighet vara en utgångspunkt.

Busshållplatser/hållplatsområden

Kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Ett led i detta är att inventera enkelt avhjälpna hinder på busshållplatser och inom 200 meters radie från busshållplatsområde.

I första hand ska de tre stomlinjerna inventeras och åtgärdas. Stomlinjen till Skäggetorp (gamla busslinjen 201) inventerades år 2005. Arbetet med att åtgärda hindren har påbörjats. Inventering av stomlinje 3 till Ryd har påbörjats under december 2008.

I andra hand ska områdesbusshållplatser och en radie av 200 meter från hållplatsområde inventeras och åtgärdas. Busshållplatser i områden där det finns många boende och där det finns viktig service för människor med nedsatt funktionsnedsättning ska prioriteras. Under 2008 infördes Områdesbussar i Linköpings kommun. Den nya trafikformen trafikerar med bussar där man kan få extra service. Bussarna fungerar enklare med rullstol och rulator. En viktig skillnad jämfört med andra bussar är att man är garanterad sittplats, och att förarna har särskild utbildning i bemötandet av personer med funktionsnedsättning.

I tredje hand ska övriga busshållplatser och hållplatsområden med en radie av 200 meter från busshållplats (tätortstrafik och landsbygdstrafik) inventeras och åtgärdas. Busshållplatser där det finns många boende och där det finns viktig service för människor med nedsatt funktionsnedsättning ska prioriteras.

Naturresevat och andra besöksvärda naturområden

I *Naturvårdsprogram för Linköpings kommun, Strategier och åtgärder 2008-2011* tas upp att en "plan för rekreation för alla" för kommunalt förvaltade naturresevat och

God utformning på ramp ut i Rosenkällasjön.

andra särskilt besöksvärda naturområden ska utarbetas. Planen ska syfta till att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Andra åtgärder som tas upp är att man i naturreservat och andra särskilt besöksvärda naturområden ska öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning t ex angående parkeringsplatser, bänkar och torrtoaletter. Man ska även utarbeta en folder om handikappanpassade naturområden och anlägga upplevelsestig t ex i Rydskogen, anpassade till personer med nedsatt rörelseförmåga och personer med synnedsättning.

Driftåtgärder

Enligt *Tillgänglighetspolicy för offentlig utemiljö* ska enkelt avhjälpna hinder prioriteras i den löpande driften.

Kontrastmarkerad trapp till simhallen.

När man utför driftåtgärder ska tillgänglighetsfrågorna finnas med. Under hösten 2007 fick trappan vid simhallen nytt ytskikt och i samband med det passade man på att kontrastmarkera trappan för att underlätta för personer med synnedsättning. Det finns mycket pengar att spara genom att samordna drift och tillgänglighetshöjande åtgärder.

Linköpings kommun satsar på att asfaltera om ett flertal vägar. I samband med detta bör kantstenhöjder vid gångpassager och övergångsställen ses över så att de tillgänglighetsanpassas.

Utbildning/information

Under 2008 har personal på Teknik- och samhällsbyggnads kontoret (Stadsbyggnad, Stadsmiljö och avdelningen Drift- och underhåll) utbildas när det gäller tillgänglighet. En teoretisk del har ingått i vilken gällande

Teoretisk del av utbildningen.

Inlevelseövningar.

lagstiftning presenterats och praktiska exempel tagits upp. Utbildningstillfällena har avslutats med en praktisk inlevelseövning.

Det finns behov av fördjupad utbildning riktad till personal på Teknik- och samhällsbyggnadskontoret men även till konsulter som kommunen anlitar. Under våren

Sandbox utgör hinder för synskadade.

Taktila plattor som behöver sopas bättre.

2009 planeras information angående tillgänglighet till entreprenörer som ansvarar för driften av allmän plats.

Förtroendevalda i Teknik- och samhällsbyggnadsnämnden bör också utbildas i tillgänglighetsfrågor och erbjudas praktiska inlevelseövningar.

Det är viktigt att samverka och medvetandegöra kommunala bolag, privata fastighetsägare och cityförening kring tillgänglighetsfrågor.

Upphandlingar

Teknik- och samhällsbyggnadskontoret ska tydligare ange tillgänglighetskrav vid upphandlingar. Konsulter som projekterar och bygger ska ha kunskap om gällande lagstiftning och tillämpning när det gäller tillgänglighet och användbarhet för personer med funktionsnedsättning.

Samråd/utvärdering

Samråd och uppföljning ska ge med Kommunala handikapprådet i tillgänglighetsfrågor.

Teknik- och samhällsbyggnadskontoret ska verka för att utbyta erfarenheter och kunskap med andra kommuner när det gäller tillgänglighetsfrågor. Under 2008 startades ett nätverk mellan Jönköpings-, Norrköpings- och Linköpings kommun för tillgänglighetsfrågor. Gruppen träffas varje halvår. Sveriges Kommuner och Lands-ting kallade kommuner till en första träff hösten 2008 för att skapa ett nationellt nätverk för tillgänglighetsfrågor.